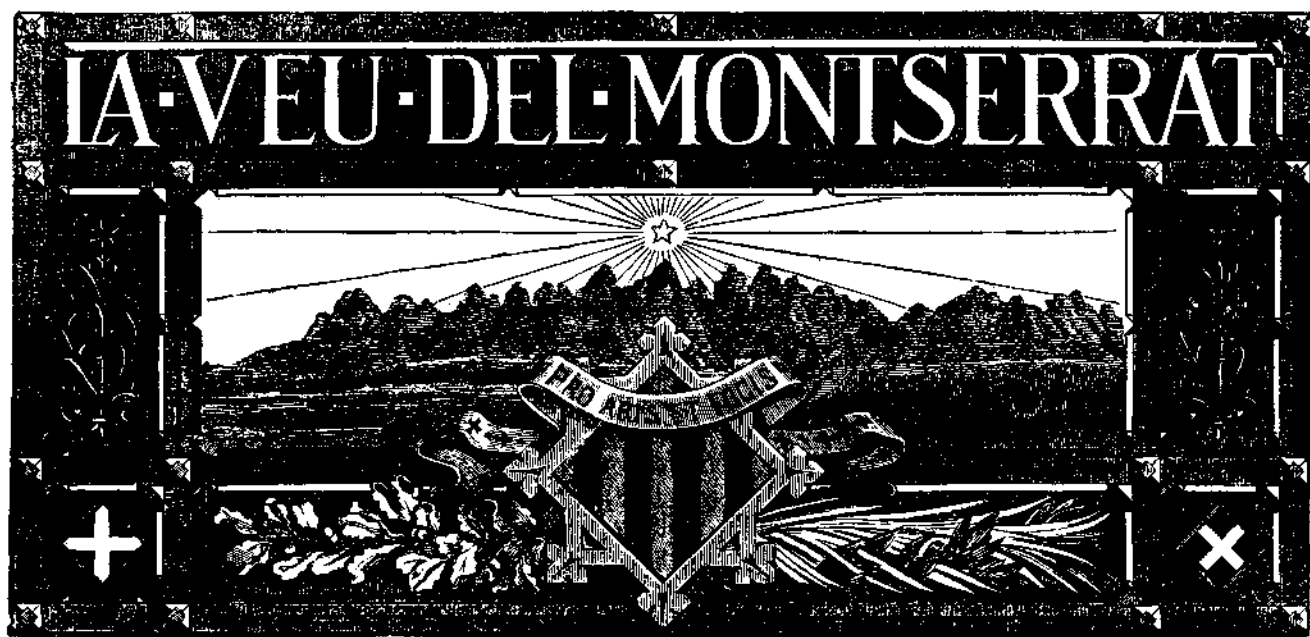




SETMANARI POPULAR DE CATALUNYA.

LA NOBLESA DE LAS ARMAS.

II

Dèyam que la professió de las armas està molt lluny de tenir avuy l'alta d'altres dies y, si reduhim la qüestió al nostre poble, trobarem que aqueixa asserció's vá umplint d'una veritat irresistible. En totas las diferents comarcas espanyolas, al parlar-se de la professió de las armas, no's diu *professió*, ni *ofici*, sinó *servey*. Y, com tots los serveys, cau sobre las classes pobres, es dir sobre'ls que no tenen prous cabals per redimir la sort; y d'aquí s'esdevé que l'espectacle exterior y comú dels minyons *qu'entran en caixa*, té ben poch de distingit y noble, tenint molt en cambi de miserable y llastimós.

Però se'ns dirá que no tots los soldats entran en lo servey á la força; alguns n'hi há que per propia empena y ab sencera voluntat se fican en la milícia. Y áduch alguns; afegirem nosaltres, d'acomodadas familias; però miráu y examináu atentament de què provenen aqueixas singulars vocacions. Donchs provenen, ni més ni menys, que dela mala conducta dels tals *voluntaris*, de llur poch cervell y de l'especie de ostracisme social á que'ls han condemnat uns pares honrats, ferits per las angunias y sufriments que'ls ha regalat la vida llicenciosa de llurs fills.

Tenim, donchs, que no hi há altres soldats que'ls qu'entran en las filas á la pura força, per sa situació misèrrima, y'ls que hi entran voluntariament per sa despreciable conducta. Los

uns portan la rusticitat, l'ignorancia, l'idiotisme; los altres la maldat y'l desvergonyiment. ¿Quina massa de soldats se forma ab tota aqueixa gent? Se forma aqueixa tropa que pels carrers blasfema y en los quartels mutuament se roba. No basta l'*Ordenança*, per severa que sta, á millorar la condició d'una gent que porta los defectes en sí propia y que no troba en son sí exemple poderós que li mude'l caràcter.

Además lo tracte qu'en tots temps hem vist usar entre'ls oficials y la tropa no contribuëix tampoch á donar al espectacle marcial una cara de distinció y noblesa. Aqueix tracte ò conducta dels oficials té quelcom de dur y de crudel que indigna á la gent y que fereix sobre tot los cors sensibles de las mares. Nosaltres nos guardarem bé prou d'alabar eix tracte y conducta dels oficials, però també'ns guardarem molt de reprobarho. Tal vegada en l'análisis qu'hem fet de la mena de gent que son los soldats se trobará algun tant justificada la dessus dita conducta. Si de bon principi no s'haguessen trobat ab gent rústega ò ignorant y d'enteniment obtús, llur procedir potser fóra un altre. Però esta es cosa que no entra en lo nostre objecte.

Pera judicar ab major copia de datos lo que es la noblesa militar d'avuy en día, nosaltres nos hem fixat en un gran argument que prova de sobras lo que hi há en lo fons de la qüestió. Y aqueix gran argument es la resistència que ha vingut fent Catalunya y fa ara també lo poble vascongat á enviar sos fills al exèrcit. Cabalment aquesta *contribució de sanch* es de las que més diner s'ha menjat en las nostras comarcas y més pobres menestrals y jornalers ha deixat en la miseria. Nosaltres hem obser-

vat que no es lo perill de la guerra y la pór de las balas lo que més empeny als pobres pares á fer lo sacrifici de l'última malla pera redimir á llurs fills soldats. No es la vida de campanya, sinó la vida de quartel, la vida *pacífica* del soldat la que á la gent repugna més per divers conceptes. Si fos una vida d'alta condició, de distingit aspecte, no es probable que als pares los sapigués tant greu de veure ferla á llurs fills, no es probable que pobles sencers donassen aqueixa muda y solemne manifestació de sa repugnancia per l'exercici de las armas.

Y si en las resultas nos fixam, si'ns param un moment á contemplar á aqueixos minyons quan tornan del servey y analisam sa conducta, veurem com fins, durant sa vida militar, han perdut una noble condició, la de la laboriositat. Ningú com ells, ni més tristament qu'ells, se fa tant víctima de l'*empleomania*, ningú com ells vá tant adelerat sempre per demanar *destinos*, per lograr una cartera de peató ó bé un estanch. De manera que'l fruyt es encara pitjor que l'arbre, però tot plegat dona idea cabal del punt ahont ha devallat l'antiga noblesa y distinció del militar exercici.

Fins aquí la gent menuda del exèrcit: la gent gran, l'oficialitat d'alta y mitjana graduació ¿dona més favorable idea del caràcter distingit de las armas?

Per de prompte tenim que l'abundancia de gent en aqueix rem dificulta en gran manera que'l personal s'ha triat y reduhit com convé á tota cosa distingida. De revolució en revolució y de bullanga en bullanga hem anat trayent una suma d'oficials y de graus que ara 'ns esgarrija. ¿Què resulta d'açò? Que, com no hi havia prous batallons efectius hont col·locar oficialitat tant numerosa, s'ha hagut d'anar creant batallons y regiments nominals formats dels soldats en estat de reserva. Y, com los soldats de reserva no son tals soldats, sinó jóvens que s'están tranquilament en llurs cases, esperant lo venciment de l'època de llur servey ultrapassiu, veheuse açí al oficials *reservistas* dedicats al noble ofici de l'ociositat. Y áduch en aquest ofici no poden fer gayre gala de noblesa ni gastar gayres fums aristocràtics ab la curta racció de paga á que'ls ha condemnat, no'l govern, sinó la necessitat, la propia abundancia de personal.

Aqueixa es un'altra circumstancia que contribueix poderosament al aspecte trist y vergonyant de l'actual milícia.

Molt més podríam dir per fer veure la veritat del nostre tema, però sòls tractam d'apuntar arguments, sens desenrotllarlos, ni volem profundisar gayre tampoch en l'assumpto, puix açò no es cosa d'un simple article, com es lo que nosaltres escribim. Si no fos aixís, podríam fixarnos y traure conseqüències del as-

pecte moral de la cosa, fent comparacions entre aquella edat en que'l general y l'oficial y'l soldat prenlan l'arma cridant *¡visca'l Rey!* y cridant *¡visca'l Rey!* morian, ab aquesta altra edat de... *pronunciaments*. Ara d'açò no'n direm res, perque, al cap-d'avall, *peor es menallo*. — T.

Assaig de traducció catalana dels Salms de David.

SALM XX.

Tant lo títol com l'estil y demés qualitats intrínsecas demostran que l'autor d'aquest Salm es David, lo qual posa en boca del poble una oració en forma poètica, implorant l'auxili del Senyor en favor de son Rey, que capitanejant en persona lo seu exèrcit, se dirigeix contra'l príncep Adarezer, que manava 40,000 hòmens y 700 carros. Componian aquestas tropas los Ammonitas y syriachs (II Reg. X), y havian sigut ja vençudas per Joab, però refetas per Adarezer, havian tornat á pendre l'ofensiva. Lo rey David sortí contra ells, los trobá en Hela y los desbaratá completament, matant al general Sobách.

Fou aquesta la tercera y última guerra que David sostingué contra Adarezer, y per lo tant lo present Salm degué ser compost entre'ls anys 18 y 22 del regnat de David.

TRADUCCIÓ.

- a 1. Al Mestre, Salm de David.
- b 2. Lo Senyor t'escollí en lo dia de la tribulació; que't defensi lo nom del Deu de Jacob.
3. Envií ton auxili desde'l lloch sant; y desde Sion te sustenti.
4. Se recordi de tot lo que li has ofert, y tos holocaustes engrèixi.
5. Te concedesca conforme lo desitx de ton cor y donga total compliment á la tua resolució.
- c 6. Alsem clamors d'alegria per la tua salvació, y en nom de nostre gran Deu alsem la bandera; donga lo Senyor compliment á tolas las tuas peticions.
- d 7. Ara conech que'l Senyor salvará al seu Ungit; l'escollará de lo alt de la sua santedat; ab fets poderosos de la sua dreta li proporcionarà salvació.
- e 8. Aquestos confian ab carros, y aquells ab cavalls; però nosaltres en nom del Senyor Deu nostre nos farem memorables.
- f 9. Ells ensopégaren y cayguèren; mes nosaltres nos alsàrem y'ns mantinguèrem drets.
- g 10. Senyor, salvau al Rey. Nos escollará quan nosaltres lo invoquem.

ACLARACIONS.

2. T'escollí. Suplica'l poble en favor del Rey á fi de que Deu l'escollí, l'ensalsi, l'ajudi, lo sostingui, recordantse dels sacrificis y oblacions que David havia ofert al Senyor; y que li donga son fells èxit en tots los

- (a) Títol.
- (b) Súplica del poble en favor del Rey.
- (c) Demana poderse alegrar per lo triumphe que espera conseguir.
- (d) Acte de confiansa que pot considerarse en boca de David.
- (e) Motius de confiansa en boca del poble.
- (f) Valor de dits motius provat per lo fet anterior de la victoria de Joab (II Reg. X y I Paral. XIX).
- (g) Pregaria per lo Rey y sentiment de confiansa ab Deu.

seus desitxs.—*Te defensi*, lo verb hebreu té la significació d' elevar y col·locar á algú en lloch alt y eminent, donantli seguritat y defensa.

3. *Ton auxili*. Aixó es, auxili en favor teu.

4. *Tot lo que li has ofert*. Lo hebreu diu *totas las oblacions*, y usa aquella mateixa paraula *mincháh* (si bé en plural), que en Malaquias (I, 11) se troba profeticament usada per designar lo santíssim sacrifici in-cruent de nostres altars.—*Tos holocaustes engreixi*, es com si digués, y'ls holocaustes que has ofert, accepti'l Senyor com perfets y del tot conformes ab la Lley, que volia que las víctimas, que al Senyor s'havian de oferir, fossen sens mácula, perfetas y estiguessen ben grassas.

6. *Tua salvació*. Inclou també l'idea de victoria.—*Alsem la bandera*, correspon á un verb que sòls se troba tres vegades; sembla que vol dir *desplegar y alçar la bandera* en senyal d'atacar, ó en mostra de triomfo. La Vulgata diu *magnificabimur* y aixís se llegeix en los texts grechs y syriachs: probablement per que llegirian *nighdol* en lloch de *nidhgal*.

7. *Ungit*, es la paraula *Messias* en hebreu y *Cristo* en grech: paraulas que adequadament corresponen á Nostre Senyor Jesús de Nazaret, del qual David era figura.

8. *Carros*: ja se sab que antigament se combatia desde los carros á manera de castells ambulants, com clarament se llegeix en la Iliada, y també en lo Deuteronomi (XX, 1) y en los Judges (I, 19—IV, 3).

10. *Senyor salvau al Rey*. Així la Vulgata y los Setanta molt conformes ab lo context del Salm. Pero segons la actual puntuació s'hauria de traduhir: *Senyor, salvau. Lo Rey nos escoltará*, etc.: però hi ha l'inconvenient de que llavors lo nom de Rey s'hauria d'aplicar á Deu, qu'es qui escolta quan es invocat. Però aquest titol de Rey no's troba aplicat á Deu en los llibres hebreus.

TOMÁS SUCONA, Pbre.

CARTAS ROMANAS.

Roma, 4 de Mars de 1883.

Ahir al Vaticà me vingué'l recort den Castelar; y mos lectors compendrán bé, quan m' haurán sentit, lo perquè d' una tal associació d' ideas. Lo *tipte comprimir* de las Corts espanyolas, un dia fent sas acostumadas variacions protestants ó racionalistas, que es tot hù, sobre temas catòlics, va parlar del *idol del Vaticà*. Ab eix nom significava al Papa; pintant aqueix home que habita en un palau sumptuós, rublert de maravellas artísticas; rodejat d' una Cort ceremoniosa y esplàndida; aparexent en las grans diadas portat com en triomfo, rebent los homenatjes de la multitut que's prosterna á son pas,..... y per cò, pensantse dir una gran cosa, lo anomená l'*idol del Vaticà*. Y total, digué una frase falsa, un mot buyt, com altra de tantas bombollas de sabó com han exit de la extraviada fantasia del aristocràtic rapsoda de la República espanyola.

No crech que en Castelar hagués vist may lo Papa en una de exas solemnitats pontificias, en que's posa en moviment tot lo personal geràrquich y no geràrquich de la Cort Vaticana; perque si ahir, per exemple, hagués estat á la Capella Sixtina, al entrar Lleó XIII, portat en la *Sedia gestatoria*, hauria fet com va fer tothom, desde'l més encopetat diplomàtic fins al més humil dels fiels allí presents, agnol·lar-se ó inclinar-se profundament pera rebre la santa benedicció del Vicari de Jesucrist; y si hagués ben escoltat la veu sincera de sa conciencia, potser hauria

sentit que li deya: «no hi ha tal idol, ni tal idolatria.»

¡ Què diferents son los honors, la magnificencia, lo esplendor que rodeja al Papa, de la ribombant fastuositat ab que's fan certas estúpidas apoteosis, y de l'aparatosa solemnitat ab que'ls plau rebre l' incens de l'adulació servil als personatjes mundans! Aquesta sí que es vergonyosa idolatria que afavoreix ben poch á la dignitat humana.

Però'ls honors que's fan al Papa son la cosa més natural del mon, y al mateix temps un acte en que la conciencia s'hi troba satisfeta, y la propia dignitat enal·tidada. Lo Catolicisme, ha dit un escriptor, es la més alta escola de respecte que hi ha sobre la terra; y aquest respecte com te son origen fontal en la Suprema Autoritat del Vicari de Cristo, es molt conseqüent que aquí's manifeste ab las formas més nobles y soberanas. Lo dia en que'ls pobles neguessen al Papa lo tribut del més sumis vassallatge y'ls honors deguts á la representació que exerceix desde son elevat sitial, aquell dia la humanitat recularia vint centurias arrera, y tornaria á aquell temps, en que'l primer Papa, Sant Pere, passava pe'l Foro, com un de tants extrangers, rebent las empenas de la turba degradada que demanava *panem et circenses*, y rebent miradas de menyspreu d' algun sofista, d' algun Castelar del temps de Neron que cubria de flors retòricas la nauseabunda corrupció del Imperi. Y á n' açò'ls pobles van caminant, precisament perque s' ataca la autoritat del Papa.

¡ Còm se veu y còm se palpa l' altesa soberana de aqueixa autoritat en un acte solemne de la Cort Pontificia! Ahir, aniversari de la coronació de Lleó XIII, la Capella Sixtina y salas adjacents, que no son petites, estavan plenas de gent, de tota tribu y de tota llengua. Los suissos y'ls gendarmes pontificis posats en doble fila, mantenian expedit lo passatge, y anavan entrant los embaxadors ab sos uniformes y penjoys de condecoracions, las embaxadoras que al passar excitavan la piadosa enveja de moltras damas que allí s'estavan horas havia de plantó, los cavallers d' ordres militars en gran uniforme, y altres distingits personatjes. Anavan y venian los cambrers de capa y espasa ab sos trajos històrics, y los quefes de la guardia palatina ab son casco rel·luent; y tot plegat se sentí un remor per la part de la Sala Ducal, y veus de mando feren posar en atenció á tota aquella vistosa tropa. Acababa de sortir lo Papa de la Sala *dei paramenti*, y en un moment se'l vegé enlayrat en la *Sedia gestatoria*, posantseli al costat los dos sirvents que portan los *flabelli*, ó grans ventalls de plomas blancas. Anavan al devant de dos en dos los Cardenals vestits de grana y pells d' armini; los guardias nobles y'l princep Felip d' Orsini, assistent al Soli pontifici, anavant immediats á la Venerable Persona, y seguian després gran número de Prelats, Generals de las Ordres, Protonotaris Apostòlics, Secretaris de Congregacions, etc., etc. ¡ Quin sèquit més hermós, més venerable y més digne del August Vicari de Jesucrist! Bé n' hi havian allá d' eminencias ecclesiásticas y seculars, d' hòmens il·lustres per son saber ó per son naxement ó respectats per sa posició política; però allí ningú figura, tothom desapareix devant d' aquella suprema magestat del Successor de Sant Pere; ningú's fica sinó en la veneranda persona que axis portada en l'ayre, representa al viu que ell domina á tots los poders de la terra, que es l' árbitre entre Deu y'ls hòmens, claviari del Cel y Mestre y Pastor de tot lo poble cristià. ¿ Qui es lo qui no sent dignificada sa condició al agnol·lar-se devant d' un home á qui Deu ha sublimat á tanta altura? ¿ Qui no sent un íntim pler de l' ànima al rebre la benedicció del qui representa á Deu en la triple soberania, simbolisada en las tres coronas de la magestosa Tiara? Aquí no hi ha res de convencionalisme de mundana cortesia, ni fingiments de servil respecte; sols

hi ha la espontànea explosió del amor filial ò la sincera expressió de profund respecte. ¡Es gust de baxar la testa davant d'un tal home!

Lo Papa estava jovial, somrient, y anava donant la benedicció y girantse amablement á dreta y esquerra. Té una mirada que's fica á l'ànima. Ab los richs ornaments y la magnífica Tiara coronant sa testa tan noble, m'ha fet l'efecte d'una de aquelles figures esculturals de l'Etat Mitja. Sas faccions severas, accentuadas, semblan d'una altra època, y'l perfil sobre tot te una gravetat que imposa.

S'hi veu senyalada una voluntat de ferro. De tant en tant alsa'l cap ab un cert moviment molt pronunciat, que's repara especialment quan está dret, llegint en lo Missal, y quan se persigna per donar la benedicció.

Desde son trono ohí la Missa, que celebrá lo Cardenal Alimonda; y vos asseguro que en aquells moments feya de bon sentir com los cantors de la Capella pontificia repetian lo *Tu es Petrus* y'l *portus inferi non praevalent*. Acabat l'ofici lo Cardenal diaca ha llegit la fórmula de la concessió d'indulgencias, y'l Sant Pare ha donat la benedicció ab veu robusta y animada que indica'l bon estat de salut de que gosa; y al tornárense á sas habitacions ab lo mateix ceremonial y acompanyament se li veyá pintada á la cara la satisfacció de haver terminat felisment lo any quint de son Pontificat, y de veures rodejat de tant numerós concurs de fiels que representavan los vots y las felicitacions de tot lo univers catòlich. La colonia estrangera de Roma no cal dir que hi era tota reunida en aquelles salas, puix fins los protestants son molt lleminers d'assistir á exas funcions. No'ls pot fer cap mal. Hi vaig veure á la neòfita de que'us vaig parlar en ma anterior correspondencia, y ab la alegria que se li manifestava á la cara, semblava que volia dir la ja fervorosa catòlica: «Tant mateix es un'altra cosa ser filla d'un tal Pare.» Y avuy al matí ha pogut tenir la gran ditxa de ohir la Missa y combregar de mans de Sa Santetat. ¡Què contenta y confortada empendrá demà son viatge de retorn á sa terra l'afortunada Maria!

* *

Cinch anys de Pontificat, en aquest temps que tot va al vapor, representan ja alguna cosa; y certament que son per la Iglesia cinch anys ben aprofitats. Es cosa realment superior á humanes forçes menar lo timó de la mística Nau, sempre á contra-corrent, en un sigle de universal apostasia dels governs; però Lleó XIII no s'hi plany; y si no rehix del tot en sa empresa, no's pert pas per falta d'ansia y de bona voluntat. Los mateixos enemichs del Papat han de confessar que la barca, lluny de fer aygua com molts pronosticavan, sura gallarda en mitx de la borrasca que amenassa tirar á fons los vaxells de moltes institucions politicas que's creyan molt sólidas y asseguradas. Lo prestigi moral del Papat, en pocas èpocas de la historia ha resplandit més que en nostres dias.

No obstant, en mitx de la satisfacció que li causa al Sant Pare lo veure restablertas las relacions de bona amistat ab moltes potencias, acaba de parlar ab accents de profunda queixa. Lo discurs que dirigí en contestació á las felicitacions del Sacro Col·legi ab motiu del doble aniversari de sa coronació y de son natalici, es molt significatiu. Encara que'l Papa parle en general de la conjuració moguda contra la Iglesia per destorbar sa benèfica influencia y entorpir sa acció, se coneix que li han dictat aquexas expressions impregnadas d'amargura, alguns fets recents, alguns actes especials que denotan una nova recrudescencia de la conjuració franc-masónica que no te altre fi, ni maquina altra cosa que aterrar l'obra de Cristo.

Y en efecte's coneix que las sectas, alarmadas dels

progressos que feya l'obra restauradora ab tant perseverant paciència seguida per Lleó XIII, del bon èxit que fins ara ha coronat sos esforços per lo que toca á las relacions oficials, que son sempre una garantia per lo Pontificat, s'ha donat lo sant y senya per impedir á tota costa los efectes de aquesta acció saludable de la Iglesia. Parla'l Papa de «indignas acusacions» y de «baxas injurias»; y es que la táctica actual de sos adversaris es la de sembrar lá desconfiansa respecte á lo que ells ne diuben «politica Vaticana» suscitant recels en los governants y sospitas en los pobles; com s'ha vist, per exemple, en la qüestió de las relacions ab Russia. Quan han vist que era cosa feta lo felis resultat de las negociacions del Vaticá ab lo govern de Sant Petersburg, quan s'han adonat que Lleó XIII obria una nova porta á la influencia del catolicisme en lo vast Imperi del Czar, y s'anava á remediare la trista situació de Polonia; alashoras, com efecte d'una consigna, los diaris més caracterisats de la secta, á Italia y fora d'Italia, han fet corre la malévola especie de que'l Papa, per sortir ab la seva, sacrificava las llibertats tradicionals de la Polonia. Demá, si'ls convé, girarán la acusació, per fer entendre al Czar que la influencia del Papa á Polonia atenta als drets de sa alta soberania. Axis son los sectaris que han dit com Satanás: *Non serviam*; per lograr sos intents d'enfonzar la Iglesia, tant aviat adulan y exaltan las passions del poble, com s'ajauben rastrement als peus del Cessar.

Es excusat fer notar que las queixas del Papa van principalment endreçadas als italianíssims; ja que ells son los instruments immediats de la conjuració sectària, y de la prempsa y del parlament d'Italia es d'hont ixen los més villans insults y las més baxas acusacions contra'l Sumo Pontífice. Ells, que l'han despullat de sa temporal soberania y'l voldrien reduhit á ser una especie d'empleat del Regne, no poden sufrir que las nacions, enviantli una representació diplomática, li regoneguen en cert modo la autoritat del Principat civil que ells se creuhen haver acabat per sempre, y'ls sulfura que'ls altres Estats no vulguen conformarse del tot en regonexer lo supòsit, que ells consideran demostrat fins á la evidència, de que la qüestió del Papa es una qüestió purament interior del regne d'Italia, y que ells se bastan per resoldrela, sens que ningu més tinga dret de intervenirhi. De aquí venen las injuriosas incriminacions del *rebelde Pretendent* del Vaticá, y altres impropis que cada dia escup á la cara del Papa la canalla masónica y judaica de la prempsa italiana, fentli chor lo periodisme lliberal de las otras nacions, y de aquí venen los actes cada dia més hostils del govern italiá, que últimament, com saben mos lectors, ha tingut la pretensió de voler sometre los habitants del palau del Vaticá, y per lo tant, al mateix Papa si convé, á la jurisdicció ordinaria dels Tribunals italians; donant axis ben clar á compendre quina mena de soberania era la que dexava al Vicari de Jesucrist la hipòcrita lley de garantias.

Ab exas indicacions, mos lectors s'esplicarán'l perquè'l Papa, en tan plausible ocasió, ha parlat un llenguatge tan dur y ben poch falaguer. Y més clarament ho entendrán si's ficsan un poch en lo curs dels debats y de las negociacions ab Prussia, que es un punt molt important, que mereix ser considerat atentament, y que, si á Deu plau, farà l'objecte especial d'una altra correspondencia, per no allargar demasiadament aquesta.

Però, tot ab tot, tenim los catòlichs motius per donar gracias á Deu dels cinch anys primers del Pontificat de Lleó XIII, y per lo tant, no cessar may de pregar fervorosament per la conservació de la sua preciosa vida, exaltació de la fe catòlica y eterna confusió dels seus implacables enemichs.

J. COLLELL, Pbre.

Secció Literaria.

LA PROMESA DEL APOTECARI.

POEMA.¹

I.

Un poble solitari
amagat al fondal d'unes montanyes,
tenia, entre casuchs y entre cabanyes,
un esquifit portal d'apotecari.
Portal mitx arrunat per corchs y esquerdes,
fet de mampares verdes,
per hont la tramontana xiuladora
s'empenyia, passant, en dins y en fora
caragolantse ab uns bramuls de fera,
portanthi 'l terbolí de pols d'un'era,
y aplechs de brossa y fulles,
dels arbres d'aquells vols seques despulles;
rublint aixís d'especies dissecades
y pel atzar triades
taulell y cordialers de la botiga,—
que'm ve ja à tom lo dirlos qu'era antiga,
al menys com la més vella d'aquell poble.

Y es lo tal poble tot fumat y ranci
y de vellor tant noble,
que envoltis ab enres y rahims de gebra
son tots aquells casuchs *botas de Nancy*,
de portes blaves com mercuri doble
y de parets com oli de ginebra.

Jo no'ls diré aquell poble com se deya,
ni'l terme, ni'l bisbat, ni la provincia;
era un poble campestre
ahont no més l'apotecari's veyia
de cultes formes y civil figura;
figura mitx senyora, mitx silvestre,
missantropa y severa,
d'un jove en qui's pintava l'amargura
d'un home capficat ab sa carrera.

Vivia entre pagesos y gallines
eix sér extraordinari,
enamorat de suchs y tremontines;
tant brau apotecari,
que sols per no llegir lo breviarí
per la gent no arribava à l'alta mida
del bon senyor rector; mes ja's semblavan:
la vestimenta que tots dos portavan,
era passada, lluenta y descosida.

Vint y cinch anys tenia, bona planta,
la cabellera negra, la mirada
era gentil com una mar serena
mes trista y suplicant;
y era sa cara pel doló' arrugada
ò per oculta pona,
per l'estudi esllanguida,
mirall entristidor d'aquella vida,
ni social, ni monàstica,
ni expansiva ni ascètica,
ni lliure-pensadora ni escolàstica,
de paciència científica,
de forma mitx poètica

¹ Los lectors de la LA VEU deuen à la galanteria del Sr Genís lo poder conèixer aquesta composició, mostra eloqüent de sa imaginació y talent poètic y prova, ademés, del punt ahont podria arribar si s'afiliés—lo qual no permet son nobilíssim temperament literari—à las dues escoles en que, segurament sens adonar-sen, ha pagat tribut esta vegada: ço es, la que podriam anomenar *científich-poètica* y la *naturalista*. Aqueix poema, del qual se fa una curta edició ab caràcter privat, no estava destinat à ésser conegut del públich, però l'amistat que'ns lliga ab lo Sr. Genís y son amor al nostre periòdich han lograt que's fes una excepció en favor dels seus lectors.—N. de la R.

y aparentment pacífica.

Recolzat de vegades en les molles,
lo veyan lluny dels fangadors les colles
alguna que altra tarde que sortia,
tot cullint les flors molles
d'aprop d'algun torrent; s'entretenia
també à voltes mirant corre una cuca
per entre 'ls sechs rostolls, y papellones
solia replegar y pedres rodones,
y brenava tot sol frugal manduca,
tornantsen cap à jóch quan fosquejava.

Mes, parlant en vritat, en ell no hi 'via
la quietut que semblava.

L'ardit minyó sortia de les aules;
noble desitx de gloria 'l seduïa,
y'l mon cert y real que descobria
li feya tornar tot il·lusió y faules.

Ell porta una Farmàcia à la memoria,
desmenuçada historia
d'una exemplar sobresalient carrera,
rublerta de diplomes y medalles,
honors d'una ciencia tant austera
guanyats en acadèmiques batalles.

Mes quan s'ha trobat sol ab son ofici
la porta del pervindre ha vist tancada,
y sols ven sa mirada
un altre intermenable sacrifici.

Dels vells oracles que en sos llibres guarda
les cábales y xifres d'ell sabudes
avuy rebutja 'l mon, li fau basarda:
las cimes punxagudes
dels parallamps y negres xemeneys
li fan cobdiciar coses més clares;
y s'adona, espantat, que ses tareyes
ja son del temps antich; y veu que prompte
eixen generacions que son avares
d'una altra vida nova,
à les velles teories sever compte
les farán, y voldrán d'una altra ciencia
certa, eloqüent y lluminosa prova.

Y veuse açí perquè la gent senzilla
del poble que no sab aquest martiri,
al vèurel à son pobre apotecari
flach com una barnilla,
diuhen, y ho diuhen no sabent què dirhi,
que ja cal que's prepari;
que 'l pobre *teri-teri*
està de boig ò d'ètic:
y'l planyen de debò ventlo frenètic,
tot sol deixantlo en son ocult misteri.

Y sol, com ja sabem, escorcollava
de la naturalesa l'armonia,
y sol tornar à sa maysó solia.

Insectes, flors y minerals desava
y, si al taulell ampelles hi havia,
ab potingues de pots llest les omplia.
Y mentre 'l moço bosquerol portava
dins tapada cistella
los arreglats atuells plens de materia
à la llunyana casa d'hont venia,
desava lo canó de les agulles,
per parar taula, una xaruga vella.
Mes avans que à sopà'l duya sa dèria,
segons conta la vella, al solitari,
à moure cada nit un rebombori
y remenar pel fosch laboratorí
un mon de mals esprits d'apotecari.

Sota un cubert fet de feixets y estaques
hont les cases vehines
arrestellan faixines
ò hi guarneixen l'estable de les vaques,
lo nostre ignorat hèroe's belluga
com la feynera oruga

à dins de son capoll; allí arrestella
 en pilons y calaixos
 tot quant per lo seu art li fa fretura;
 y conta aquella vella
 que, per omplir de coses aquells baixos,
 ell vá á fora, del vespre en la negrura,
 fins nits que la tempesta al mon aixorda,
 á buscar mosques blaves,
 consolves, broyda y raves;
 cascalls y crispinells y menta borda;
 herba de feridura,
 taupera y sanguinaria;
 botons de Sant Joan y passionaria;
 caixals de llop, llengues de bou, serpera;
 dents de lleó y cadires de Sant Pere,
 y didals de la Verge y estramoni;
 herba de Sant Antoni,
 y coronas de rey, y lletereses,
 y miralls d'ase y neptes y cicutes,
 y altres cent mil rareses,
 molt més extranyes, repugnants, y brutes,
 que fan una barreja del diable
 tot aquell ayre omplint de boliaynes,
 hont l'esprit s'hi sofoca,
 quan en lo lloch aquell, pres á un estable,
 les bull en ses fogaynes
 l'apotecari trist, que hi trau la moca,
 voltat d'olles y ampolles y matzines;
 quan tots los habitants d'aquella conca,
 ben tips, ronca que ronca,
 hòmens, ases y porchs, bous y gallines.

MARTÍ GENÍS Y AGUILAR.

Crònica Religiosa.

DISCURS DEL SANT PARE

AL SACRO COL-LEGI DE CARDENALS.

(2 de Mars de 1883.)

Ab lo cor commogut hem escoltat las paraulas de felicitació y afecte que vos, senyor Cardenal, en nom de tot lo Sacro Col-legi nos haveu dirigit en aquesta memorable diada. Nos complavem en poder expressarvos lo Nostre agraïment y además manifestarvos la Nostra satisfacció per lo auxili que llargament nos ha prestat lo Sacro Col-legi durant exos anys en lo difícil govern de la Iglesia.

Certament lo retorn de aqueixa diada omple'l nostre cor de la més humil gratitut envers lo Príncep dels Pastors que se ha dignat sostenirnos ja fa cinch anys en la veneranda Sede dels Vicaris seus. Però al mateix temps, no podem dexar de sentir una fonda trepidació, al considerar lo pes enorme imposat á la Nostra flaqueza, que s'es fet més pesant per las dificultats del temps actual, en lo qual l'obra de la Iglesia, com vos mateix heu indicat, Sr. Cardenal, es atacada per encarnissats enemics, y'l Romá Pontífice veu cada dia multiplicarse los obstacles en lo exercici del ministeri apostòlich.

Desitjant, en efecte, fer gosar á tots Nostres fills dels fruyts de la pau religiosa, Nos hem esforçat en restablirla allí hont era turbada. Però desseguit aquí y allà, estos enemics, moguts de son odi implacable y quasi reunits en conjuració, cercan per mil artificis, de contrariar los nostres plans y d'impedirne lo bon resultat, y no podent exir ab la seva, ne tergiversan lo fi y'l caràcter ab indignas insinuacions.

Y no obstant, aquesta nostra acció que mira principalment los interessos religiosos dels pobles, la propagació del regne de Jesucrist sobre la terra, lo be de las ánimas, està en la essencia mateixa de la Iglesia y dintre'ls termes del poder espiritual del Soberá Pontífice.

Fiel als juraments solemnes que havem prestat, Nos nos esforçam, com sempre ho han fet los nostres predecessors, en sostenir los sagrats interessos de la Iglesia y en reclamar además los drets temporals de la Sede Apostòlica, indignament violats. Y veus'quí que desseguida las Nostras paraulas son á chor burladas y escarnidas com si fossen quexas y lamentacions vanas; y Nos veyem fets objecte de las més baixas injurias y de las acusacions més calumniosas. Y no obstant, aquestas lilegítimas reivindicacions son unicament inspiradas per lo gravíssim dever que al Romá Pontífice obliga á tutelar d'una manera que no sia il·lusoria, la independencia de la Santa Sede y la llibertat del Supremo Poder de la Iglesia.

Y si per altra part reclamem per que, remoguts los indeguts obstacles, sian promptament instalats en llurs diòcessis los nous Bisbes, s'interpretan las nostras reclamacions de la més perversa manera: fins se te l'atreviment de parlar d'usurpació, com si poguessem regonexer per lilegítimas novas pretensions destituhidas de tot ferm fonament jurídic.

A tal extrem hem de veure reduhida, en la sua propia Sede, la nostra Autoritat y la dignitat de la Sede Apostòlica.

En tant, la Iglesia confortada ab la certesa de que lo odi y las persecucions de que es objecte, son la prova infal·lible del seu origen divi, no mesura ab las humanas ingratituts la abundancia de la sua caritat; sinó que, adoctrinada ab las ensenyansas del seu divi Fundador, no cessa de derramar llargament los seus beneficis fins en favor dels que la contrarian y combaten. Y mentres en contra d'ella s'encen més y més la violenta lluyta, ella en Italia y en los altres pâyssos d'Europa com per tot arreu, gracias á la paraula y á las obras de sos Pastors y dels sagrats ministres, treballa per posar remey als gravíssims mals que afligexen al mon, moralisant als pobles, refrenant las passions, promovent la santa instrucció y la cristiana educació de la joventut. Tant es aixís, que á esta benèfica influencia, més que á la forsa material y á altres medis de repressió s'ha de atribuhir, si en una època de tanta aberració dels enteniments, de tanta depravació en los cors, de tant desenfrè dels perversos apetits, encara la humana societat no's precipita del tot á sa ruina.

Cert que la Sede Apostòlica, be que circuida de tantas dificultats, no ha perdonat ni perdona medi á fi de que aquesta providencial virtut se estengue en abundancia y en tota sa forsa per la salut del mon. Y Nos, confiats en lo divi auxili, y persuadits que de la Iglesia solament pot exirne per la malalta societat la salut y la vida, res més ardentment desitjam, res ab més empenyo procuram que'l veure com aquest esperit vivificador penetra en tots los membres y los cura.

En tan difícil obra Nos será de confort, com sempre, la cooperació de tot lo Sacro Col-legi, que avuy ab gran satisfacció veyem reunit al voltant nostre; y al qual, com á tots los aquí presents, com á penyora de singularíssim afecte donam del íntim del cor la Apostòlica Benedicció.

CONFERENCIAS QUARESMALES.

La primera part del derrer discurs de nostre Prelat, estigué destinada á la explicació del Evangeli de l'última dominica. En lo miraculós fet de la multiplicació dels pans y dels peixos, ab que alimentá á la innumerable multitud de gent que'l seguia, hi vegé una semblansa del Pa celestial, que avans de sa mort havia de deixar Jesucrist als hòmens. Y, comensant los següents capítols del Evangeli, doná compte S. Il·lma, del modo com anuncia ja lo Redemptor aqueix miracle permanent de sa estada continua entre mitx de nosaltres.

Aixís com deixarem demostrada—deya'l zelós Prelat,—en l'anterior conferencia la necessitat de la fe y de la di-

vina Gracia, sostinguda per la divina paraula; no podem deixar de contar com indispensable, per la nostra vida espiritual, l'aliment diví que sosté nostras forces; necessitat que ja la manifestà clarament lo Senyor quan digué: *Qui menja la meua Carn y beu la meua Sanch viurà eternament*. Y, no obstant tantas vegades com hem participat de eix Pa celestial no havem arribat encara á ésser Sants? ¡Ah! es que si rebem la Sagrada Eucaristia y encara que la rebem sovint, ben pocas vegades troba'l Senyor dignament preparat nostre Cor, y no pot vessar sobre nosaltres totes las gracias qu'Ell desitjaria. Aquesta es altra de las causas d'estar tant perduda nostra Societat; lo poch apreci que's fa del adorable Sacrament del Altar. A semblança, afegia S. S. Ilma., de lo que dèyam pres de la boca d'un Sant Pare l'altre dia respecte á la divina paraula, podríam dir avuy de l'Eucaristia: «Encara que s'hi crega no s'adora, si s'adora no's reb, y si's reb, molt poch dignament.» La Societat d'avuy dia, enorgullida dels seus avenços, no's recorda de que necessita l'ajuda d'un Deu que ha volgut quedar-se perennement entre'ls hòmens. Per ço ha de morir la Societat de mort violenta, ja que no vol lo socors de son Rey qu'espera sas demandas; tal volta de la revolució universal, quals primeras senyals se senten ja en tant distintas parts del mon, fies en la nostra Espanya; tal volta de fam, que escasseje'l pa material ja qu'en tant poch s'aprecia lo Pa vingut del Cel per nostra salvació. ¡Deu vulga que no sia açò una trista profecia!

Dietari del Principat.

Borrascosa començà la setmana y ha anat seguint ab poch falaguera cara y sempre molt freda. Ahir, desde primeras horas de la matinada fíus á las dúas de la tarde, nevà copiosament com feya ja alguns anys que no ho havíam vist. Lo cel quedà tapat després de la nevada, mes s'asserenà 'l vespre, extenentse per tota la plana una boira gebradora que accentuà més lo fret. La baixa de la temperatura ha sigut, donchs, considerable. A mitja nit estava 'l termometre centígrau á més de 5° sota zero y aquest mati, á las set, havia descendit fins als 11°. La gent matinera ha pogut observar un espectacle curiós; los variats dibuixos del gebre en las reixas de las finestras, en las baranas dels balcons, en las creus de las iglesias y en los armatostes de ferro dels campanars. Fins los parallamps estavan gebrats de dalt á baix.

Lo mati ha sigut, per consegüent, molt fret. Lo termometre ha anat pujant, però á mitxdia marcava encara més de 1° sota zero. A las 11 estava á 4°. Lo desgla's, donchs, serà avuy molt poch considerable y, si no abonança 'l temps, se'ns esperan uns quants dias molt rigurosos.

—A Barcelona també hi ha nevàt considerablement. Los diaris rebuts avuy descriuen l'aspecte que presentavan la ciutat y 'l port, comparant á aquèlla ab una ciutat del Nort y á aquest ab un port del Bàltich. La nevada haurá estat general en lo Principat. Lo ferro-carril de Sant Joan de las Abadessas sufri ahir alguna interrupció, encara que de petita importancia.

—Dijous passat consumí son torn en la sèrie de sessions acadèmicas ordinarias del Círcol Literari nostre amic D. Francisco de P. Masferrer. Versà sa disertació sobre la vida del Dret, exposant lo Sr. Masferrer las súas teorías ab molta energia de concepte y en estil pulit y brillant. Overta discussió sobre'l tema, parlá en contra de las ideas del disertant lo Sr. D. Bonaventura Agulló en una improvisació fácil y eloqüent. Havent de rectificar lo Sr. Masferrer, per la llarga durada de la sessió, s'acordá celebrarne un'altra demà diumenge, á l'hora acostumada, en la qual, además de rectificar lo disertant, pensan pendre la paraula los Srs. Font y Manxarell y Bertran.

—La funció que, seguint la costum mensual, celebrará demà l'Arxiconfraria Teresiana será de desagravi per lo robo sacrilech perpetrat dias arrera á Ávila y de que donárem

compte. Hi haurá Comunió á dos quarts de vuyt y en la festa de la tarde predicará l'Il·lm. Sr. Bisbe.

—Al *Diario de Barcelona* li han fet aquesta atinada observació: convindria que la gent, sobre tot la del camp, donás menjar als aucells, no sòls per caritat, sinó també perque ab l'intensitat de la nevada, anam á tenir, si no's cuida d'açò, una plaga d'orugas que destruirá las hortalas en l'estiu vinent.

QUINZENA BARCELONINA.

Afora miseries.—Funerals sumptuosos.—Festa hermosíssima.—Quaresma.—Prediques y missions.

Deixem de banda les miseries barcelonines y 'ls fets que han passat en aquesta quinzena, y que serían més ó menys dignes de alabansa ó vituperi; deixemlos, dihem, que mellor assumpto tenim per aquesta revista que 'ls que'ns podrian donar menudencies, que si son aprofitadores á vegadas, no ho son quant se tenen coses majors de que parlar. Entre les menudencies podríam contarhi l'Exposició Artística del Ateneo Barcelonés, en la que bé es veritat s'hi contavan obres que's surten de la classificació general en que casi bé totes van compreses. Mes ho hem dit, no es eix lo nostre objecte de avuy, ni en ell entra lo que podria dirse del Mercat de St. Antoni que es mercat per l'edifici batejat ab tal nom, y no ho es per la gent que hi va á vendre, que es poca, y tot, segons se conta, per obra y gracia de certes disposicions administrativas y per falta d'altres mellors. Anem al grà y parlarem de funcions religioses.

*
*
*

Com s'havia dit, dimecres de la passada setmana se feren los funerals del Excm. Sr. Lopez y Lopez, y foren ab aquella severíssima solemnitat que demanan tant tristes ceremonies. Solemnissims los funerals ho eran, multitud de ciris y blandons extenían una cinta de llums en les principals líneas de la Catedral, fent ressaltar més ab llur claretat la severitat arquitectònica del temple, en qual centre s'aixecava també coronat de llums lo túmul de ferro, manat fer expresament—y del que de pas hem de dir que, á pesar de son mèrit no'ns sembla obra d'art cumplerta—, no desdint per res del tot la Missa de Requiem cantada per xantres y sens instrumentació. En una paraula, tot respirava magnificencia y severitat, sens que'l moltíssim gasto semblés luxu ni fos impropí de la cerimonia. La concurrencia era nombrosa y escullida entre totes les classes de la societat, que en totes hi tenia fondes simpaties lo finat D. Antoni Lopez, com ho mostrá bé tot Barcelona dias enre. ra al agruparse silenciosa y plena de respecte al pas del cadavre d'aquell quals mans se complavian en sembrar beneficis.

*
*
*

Després de parlar de l'anterior y trista funció, nos hem de ocupar en altra que tenia tots los ayres d'una festa, y festa esplèndida com poques n'haja vist Barcelona d'algun temps á aquesta part. Tal fou l'iniciada per la redacció del diari *Correo Catalan* ab motiu de celebrarse lo V aniversari del Pontificat de nostre Sant Pare Lleó XIII. Se feu la festa diumenge passat en l'Iglesia de Sant Agustí, que per ser una de les més capasses, era la que oferia mellors condicions, y d'alabar es lo gust ab que's feu l'adorno. Aquest era senzill en l'altar major, que per sa propia magnificencia rebuja y fa semblar postís tot adorno, y's reduhia á la ben combinada colocació de llums, que li donavan un hermosíssim aspecte. En les demés parts del temple no s'havia anat ab tanta escrupulositat, mes eran de bon efecte los amplex cortinatges de seda y or que guarnían les capelles del costat, los medallons ab les inicials del Papa que coronats de palmes y flors s'veyan en les columnes, y lo cinnyel de llums que rodejavan la cornisa del temple.

A bona hora de la matinada comensá á acudirhi gent, durant unes dos hores la Comunió general donada per lo Sr. Bisbe de Perth y altres tres Sacerdots; comensant á les onze la tanda de les vetlles al Santíssim que duraren fins després de la funció del vespre, que fou la part més lluhida de la festa, y se feu ab assistencia dels Srs. Bisbe de la Diócesis, y 'l de Perth, ab la de les corporacions catòliques d'aquesta ciutat y representació de les de diferents punts de Catalunya. Es de notar en eixa darrera part de la festa lo sermó predicat per lo Dr. Sardá y Salvany, que ab castís llenguatge y ab la vivesa del entusiasme, feu ressaltar les tres soberranies del Papat, l'espiritual, la temporal y la que té sobre'l cor de tots los catòlics. També fou cosa esplèndida la professó que á

dures penes podia obrir-se pas entre la multitud que s'estrenyia dins lo temple: los pendons los duyan, l'un lo P. Buldú, lo Dr. Sardá y Mossen Jacinto Verdaguer, y l'altre, los Srs. Victor Gebhart, Pou y Ordinas y Palau y Huguet, essent portants de tálam distingidíssimes personas de la noblesa, del foro, etc. Acabá la festa ab la benedicció Papal donada per lo Sr. Bisbe de la Diòcessis, ab indulgencia plenaria concedida expresament per lo Sumo Pontífice, del que nostre Prelat ha rebut per ell y per sos diocesans, aquets últims dias, especialíssima benedicció Apostòlica.

*
*
*

Ab alguna cosa s'ha de conèixer que estam en temps de Quaresma; mes ab lo que especialment se coneix es ab lo que's remou l'esperit religiós de nostra ciutat, no sòls perque los temples son més concorreguts, sinó també per les professions que cada festa recorren nostres carrers. Es veritat que's procura de totes maneres aixecar als esperits á la contemplació dels divins misteris, y que'l fruyt correspon, gracies á les missions que's donan en les diferents parroquies, entre les que es digne d'especialíssima menció la de Santa Maria del Mar, donada per los PP. Jesuïtes.

Tampoch en eix punt s'adormen les associacions catòliques que han disposat uns exercicis espirituals en l'iglesia de Santa Clara, y'ls fa lo P. Martorell de la Companyia, conegut ja de temps á Barcelona per sa facilitat d'eloquencia, y per son ardentíssim zel y per sa paraula arrebatadora, capás de commoure los cors més durs y de pedra. Mes, per desgracia, la remoció no arriba á tots los extrems y al fons de nostra societat, treballada per una propaganda d'impietat y d'indiferentisme que l'allunya dels temples.

7 de Mars de 1883.

AUSONI.

Corren General.

NACIONAL.

¿Qui es que s'ocupa avuy en res de lo que passa á Madrid en vista de la situació gravíssima d'Andalusia? ¿Qui es que's fixa en la discussió del projecte de lliure entrada de las primeras materias, áduch interessantli, quan veu tant prop la terrible flama de la teya que ho vol encendre tot, que ho vol destruir tot en l'ordre material y en l'ordre moral? ¿Qui es que dona importancia á lo que passa y á lo que's diu entre diputats, senadors y ministres, per gréus è importants que sían las cosas que's tractan y remenan, devant d'aqueixa altra cosa de tant espantós aspecte, devant d'aqueixa negra *manassa* que se'ns presenta oberta devant dels nostres ulls ab una *M* escrita, *M* que significa mort, però mort universal, absoluta...?

A Madrid, pel que's veu, no n'han fet tot lo cas que sembla n'hauríam de fer. Nosaltres no podem creure que s'hi amobinen gayre, mentres veyem qu'encara hi há qui fa peticions per que s'establezca'l matrimoni (?) civil y algú que demana la creació d'un nou ministeri. D'aquestas dúas cosas, la primera ns fa l'efecte d'una sol·licitut al govern per que'ns encamine á tots dretament, com més aviat millor, pel camí de *La Má negra*, y, en quant á lo segon, no'ns sembla altra cosa que'l passatemps d'un polítich en vaga. Concedim qu'en aquesta proposició hi haurá un bon desitx d'En Balaguer, y áduch també quelcom de certa inexperiencia política sua y un bon xiquet de son idealisme de poeta. Lo que tal vegada no hi haurá es esperit d'economía, segons la manera ab que diuben que ha respost als que l'*acusavan* de voler demanar, ensemps que la creació d'aqueixa nova cartera, la supressió de la d'Ultramar. No tinga mals de cap lo senyor Balaguer, que'ls noys anirán á estudi de la mateixa manera y s'hi aprofitarán pel mateix estil, tant si hi há cartera per las escuelas com si no n'hi há. No es cas de ferne fer una de nova en aquest ram, quan son tants los baylets que's portan la séva.

Mes deixemnos de bromas y parlem de *La Má negra*. Hem dit, y hem dit malament, que no preocupa á la gent madrilenya. Mes no hem dit malament en absolut; qui no s'hi preocu-

pa sembla qu'es lo ministeri, que no vol donar cap importancia extraordinaria al assumpto, curant la malaltia ab remeys normals y comuns, encara que vessen las presons y l'agitació sia general y trascendent. No'ns es permès judicar en cap sentit la conducta del Govern, més y més quan ell ha d'estar bon xich més enterat del valor real de la cosa y veurela, per consegüent, ab major claretat y coneixement de causa. Mes, si no s'hi preocupa'l govern, ja fa treballar y enrahonar á la premsa, que tots aquets dias nos ve ab sengles columnas totas farcidas de noticias dels anarquistas andalusos. Los *reporters* se portan á maravella, explicantnos tots los *els* y *us* del assumpto, desde la solemne declaració del més respectat capítol de l'infernal associació, fins á la forma del nas del acusat més ínfim. A aqueixas menudas explicacions segueixen las cridas secas dels telegramas que fan saber l'un día y l'altre que la cosa no's millora, que cada vegada se troban novas y més llargas ramificacions de l'associació anarquica, que ara s'ha apedregat aquest tren, que suara s'ha robat y assassinat en aqueixa casa, que després s'ha amenaçat als jutjes y als guardias-civils y á las autoritats, que més tart s'han rebut anònims ab l'amenaça d'enmatzinar las ayguas de Jerez, si l'acció de la justícia continúa.... noticias totas que donan lloch després á umplir grans planas ab detalls, gratíssima feyna pels periodistas de Madrid, que sembla que han tret ab açò la rifa, acostumats com están al marasme de la xismografia política, en mitx de la qual son novas de *tomo y lomo* y cassos pera garrar llarch y seguit un escándol aristocràtic ó l'estreno d'un drama realista.

Però, en mitx d'aqueixa inundació de detalladas crónicas, poch se paran á reflexionar y á inquirir la causa de tant gran mal. Los periòdichs de fora, que solen tenir més serietat que 'ls nostres, no's contentan ab las noticias solas que 'ls envian llurs corresponsals de Madrid, més ó menys adulteradas y risibles, sinó que's paran á ferhi sas reflexions y comentaris. Cabalment tenim ara aquí sobre la taula un diari italiá molt conciençut y de sá criteri que dedica á la qüestió dels anarquistas espanyols un llarch article ab lo titol de *La Mano-morta e la Mano-nera*. Hi hauria molts espanyols que al llegirlo esclafirían la rialla y dirían: « ¡vaya ab quin estirabot nos surt aqueix diariot fanàtic! »

Y es que'l bon colega italiá, ab ocasió del descobriment de *La Má negra*, se li ocorre fer memoria de la ley de *desamortisació* del any 55, fent una historia d'aquest assumpto, que no es tant vella per que deixen de tenirla present tots los espanyols. Y, á continuació, hi posa los següents comentaris:

«Lo verdader y característich resultat de la ley sobre la *má morta* se manifesta ab l'aparició de la *má negra*. De las cendras de la *má morta*, es dir de la confiscació legal de la propietat eclesiástica, ne surt la *má negra*, que confisca *anárquicament* ab l'incendi y'l saqueig la propietat particular: assassina á las personas y anomena *assessins* y *lladres* als propietaris, y hòmens *honrats* als bandolers!....

«En l'execució de la ley sobre la *má morta*, autoritats políticas, judiciales y d'ordre públich amenaçavan y castigavan ab lo desterro als qui's resistían. Y veheuse ara aquí á la *má negra* amenaçant y castigant ab la dinamita als tribunals, als magistrats, als governants, á la guardia civil, al exèrcit y á qualsevulla força pública que tracte de ferli resistencia....

«*Má morta* y *má negra*: veheuse aquí la terrible venjança que pesa sobre l'Espanya y sobre'ls estats tots d'Europa.»

Nosaltres aquí no hi direm res. Nos contentam ab entre-gar á la consideració dels nacionals aquestas reflexions que desperta la nostra situació en los extrangers.

VICH.—Imprempta de Anglada.—1883.